

**UNIVERSITATEA ȘTEFAN CEL MARE SUCEAVA
DOMENIUL ISTORIE**

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

**CĂRTURARI BUCOVINENI:
ILIE E. TOROUȚIU**

**Conducător de doctorat,
Prof.univ.dr.Mihai Iacobescu**

**Doctorand,
Oltea Andrișan (Prelucă)**

SUCEAVA, 2020

Cuprins

1. Lista de abrevieri	4
2. INTRODUCERE	5
3. CAPITOLUL I: REDESCOPERIREA UNUI CĂRTURAR	26
I.1. Contextul general al unei existențe	26
I.2. În conștiința contemporanilor săi	37
I.3. Cărturarul în lucrări recuperatorii	56
4. CAPITOLUL II VIAȚA UNUI CĂRTURAR	74
II.1.Lumea copilăriei	74
II.2.Școlar în sistemul educațional imperial	78
II.3.Dezertor, refugiat acasă	89
II.4.Oștean discret pe baricadele întemeierii României firești	107
II.5.Între literele de cerneală și cele de plumb	113
II.6.Martor la drama României Mari	128
II.7.În România postbelică sub teroare	137
5. CAPITOLUL III DIMENSIUNI ALE OPEREI LUI ILIE E. TOROUȚIU	147
III.1. Culegător de folclor, critic și istoric literar, traducător	147
III.2.Ilie E.Torouțiu-între date statistice și realități cotidiene; studiile istorico-sociologice	157
III.3.Realizatorul unei colecții unicat-Studii și Documente Literare	199
6. CAPITOLUL IV ACTIVITATEA PUBLICISTICĂ	219
IV.1.Debut	219
IV.2.Presa militantă	220
IV.3.Presa literară	238
7. CONCLUZII	297
8. BIBLIOGRAFIE	305
9. ANEXE	325
REPERE CRONOLOGICE ALE VIEȚII UNUI CĂRTURAR	327
FOTOGRAFII	333
ACTE DE STUDII-GIMNAZIUL GRECO-ORTODOX SUCEAVA	365
ACTE DE STUDII-UNIVERSITATEA DIN CERNĂUȚI ȘI FRANKFURT/MAIN	383
FRAGMENTARIUM	399
CORRESPONDENȚĂ ÎN LEGĂTURĂ CU MOARTEA CĂRTURARULUI	431
TEXTE ȘI DOCUMENTE PERSONALE	443
GRAFICĂ UTILIZATĂ LA TIPOGRAFIA BUCOVINA - I.E. TOROUȚIU	452

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT
CĂRTURARI BUCOVINENI: ILIE E. TOROUȚIU

Cuvinte cheie: anexare, anticomunism, antisemitism, comunism, confesiuni, emancipare, evrei, integrare, iredentism, minorități, multinațional, naționalism, naționalizare, război, refugiați, strămoși, Bucovina, Basarabia, „Buletinul Mihai Eminescu”, Cernăuți, „Convorbiri Literare”, Frankfurt am Main, „Făt Frumos”, „Floarea Soarelui”, „Revista Bucovinei”, România Mare, „Sfatul Țării”, Solca, Suceava, Studii și Documente Literare, Tipografia „Bucovina” I.E.Torouțiu

Lucrarea de față continuă, într-un fel, studiile care au condus la realizarea lucrării științifico-metodice cu care am obținut gradul didactic I și care mi-a descoperit o personalitate născută în Bucovina mea natală despre care, însă, nu știam mare lucru la începutul anilor 2000. Cercetarea materialelor de arhivă și studierea operei sale complexe au condus la realizarea acestei lucrări structurate în patru capitole încadrate de introducere și concluzii.

Introducerea, așa cum îi e menirea, deschide poarta cunoașterii către lumea, viața și realizările lui Ilie E. Torouțiu, precizând scopul și obiectivele urmărite, precum și metodologia de lucru la care am recurs pe parcursul cercetărilor. Lumea în care s-a născut și format cărturarul nu este alta decât Bucovina, provincia austriacă al cărei nume a fost un adevărat tabu în anii regimului comunist și către care noi, bucovinenii de astăzi, ar trebui să ne aplecăm cu prețuire precum asupra unei matrici identitare care n-a putut fi menținută decât cu eforturi și sacrificii. În anii postdecembriști s-a acordat o atenție tot mai serioasă studierii istoriei ei zbuciumate și culturii sale incredibile, universitatea suceveană, prin intelectualii ei de marcă aparținând unor generații diferite, dar ancorați în efortul de a scoate la lumină oameni, locuri, fapte și comori, devenind un adevărat port-drapel al activității de recuperare a trecutului acestei mici părți de România. Lucrarea de față nu face decât să vină în completarea acestor eforturi ce vizează reconsiderarea contribuției Bucovinei la îmbogățirea patrimoniului cultural românesc. Scopul lucrării este, deci, unul recuperatoriu, de redescoperire a unei personalități locale care, în perioada interbelică, a adăugat culturii române o nuanță, o coloratură bucovineană. Ca urmare, obiectivele derivate din scopul propus sunt ușor de înțeles: stabilirea coordonatelor spațio-temporale ale vieții și activității lui Ilie E. Torouțiu (cu completarea și corectarea detaliilor biobibliografice); reconstituirea parcursului formării și activității sale profesionale; identificarea relației cauză-efect în discursul său public și în atitudinea și acțiunile sale; evidențierea contribuției sale la progresul societății și culturii românești etc. Liniile de contur ale portretului său, creionate în introducere, sunt accentuate cu tușe clare și pline în capitolele propriu-zise ale lucrării.

Cât despre metodologia utilizată, și ea prezentată în partea introductivă a lucrării, precizăm că teza este rezultatul unei mixturi de metode clasice și moderne, neconvenționale, siguranța primelor și creativitatea celor din urmă oferind posibilitatea să cunoaștem cât mai în amănunt și cât mai corect obiectul cercetării noastre. Așa am înțeles și personalitatea lui Torouțiu, dar și modul în care a fost el perceput atât de contemporanii săi, cât și de generațiile care i-au succedat, constatând că acest bucovinean harnic și perseverent a devenit un anonim în cultura noastră postbelică, abia după decembrie 1989 numele său apărând, sporadic, în articole abordând diverse aspecte particulare din viața și activitatea sa.

Bogatul material de arhivă studiat, numeroasele articole din presa vremii, lectura lucrărilor realizate de cărturarul asupra căruia ne-am îndreptat atenția, precum și o bogată bibliografie generală și specială consultată ne-au permis să realizăm această lucrare monografică, prima consacrată lui Ilie E. Torouțiu. Lucrarea este structurată în patru capitole, precedate de o introducere și urmate de fireștile concluzii, precum și de un bogat corp de anexe (un tabel cronologic, fotocopii după fotografii de familie, documente școlare, materiale publicate, texte olografe, corespondență), materiale care au rolul de a fi martorii muți ai vieții și activității omului valoros și modest care a fost Ilie E. Torouțiu.

Primul capitol se intitulează *Redescoperirea unui cărturar* și, în cele 50 de pagini, este oglinda în care se reflectă personalitatea cărturarului prin ochii și condeiul contemporanilor săi și ai generațiilor ulterioare. De regulă, un asemenea excurs se realizează în introducerea lucrărilor de acest gen, dar în cazul de față am considerat că e mai potrivit să realizăm un capitol distinct, având în vedere faptul că nu există nici un studiu monografic care să se ocupe de Ilie E. Torouțiu, ci doar referințe critice (mai consistente în perioada interbelică, mai lipsite de substanță în cea postbelică) la lucrările sale și mici materiale de prezentare ca prefață la unele volume editate după 1989 (Ion Filipciuc, *Cuvânt înainte* la volumul I.E. Torouțiu, *Frunză verde. Cântece și basme populare din Bucovina*, București, 2003; Nicolae Georgescu și Doina Rizea, prefață și, respectiv, antologie, nota editorială și bibliografie la Ilie E. Torouțiu, *Exegeza eminesciană. Poeziile antume din punct de vedere filologic*, București, Editura Floare Albastră, 2002; Nicolae Scurtu *Inscripție* la volumul Nicolae Scurtu, *Contribuții la istoria revistei Convorbiri Literare (1939-1944)*, Editura Timpul, Iași, 2015). Capitolul se compune din trei subcapitole. Primul dintre ele este intitulat *Contextul general al unei existențe* și face o scurtă trecere în revistă a evenimentelor care au marcat istoria Bucovinei și, după 1914, a României în care, între 1918-1953, a trăit Ilie E. Torouțiu. Sunt precizate marile momente ale istoriei românilor bucovineni, politica promovată de statul austriac și apoi austro-ungar în această a 60-a parte a sa, reacția locuitorilor autohtoni față de această politică, intensificarea luptei naționale la răscrucea secolelor XIX-XX, participarea la prima conflagrație mondială, acțiunile derulate în vederea realizării actului de unire din noiembrie 1918, eforturile făcute de statul român pentru integrarea noilor provincii, limitele unor măsuri adoptate în perioada interbelică, catastrofa vară a anului 1940 și implicarea României în al doilea război mondial, precum și contextul instaurării regimului comunist și măsurile antidemocratice adoptate de noul regim, măsuri cărora le va cădea victimă și acribiosul intelectual bucovinean. Al doilea subcapitol, *În conștiința contemporanilor săi*, creionează imaginea cărturarului așa cum se reflectă din relația sa și a operei sale cu cititorul avizat, cu cei care, în cunoștință de cauză, au analizat, au făcut aprecieri, au cântărit, au evaluat munca celui pe care Perpessicius îl numea «Hurmuzache al celor literare», recunoscând, în acest fel, valoarea celor 13 volume de Studii și Documente Literare pe care le compară cu cele ce constituie faimoasa *Colecție Hurmuzachi* în care Eudoxiu Hurmuzachi a strâns mii de documente istorice. Sunt expuse opinii ale unor oameni de cultură care au știut să aprecieze, treptat, pe măsură ce Torouțiu a publicat teze și lucrări proprii, ori documente aparținând unor oameni care trebuie considerați a fi propileele culturii române, pasiunea și munca riguroasă: Gala Galaction, Nicolae Iorga, Perpessicius, Mihail Dragomirescu, Camil Petrescu, Sextil Pușcariu, ori mai puțin cunoscuții Constantin Loghin, Gheorghe Adamescu ori Al. Criță. Al treilea subcapitol, *Cărturarul în lucrări recuperatorii*, înregistrează anonimizarea, pentru câteva decenii, a lui Torouțiu, numele acestuia apărând destul de târziu în diverse antologii ori studii științifice postbelice, abia după decembrie 1989 menționându-se mai des, ori bucurându-se de atenție în studii consacrate unui aspect sau altuia din viața și opera sa.

Al doilea capitol, *Viața unui cărturar*, e destinat cunoașterii omului Ilie E. Torouțiu, a parcursului său prin viață, a trăsăturilor sale de caracter care, în cea mai mare parte, creionează un model uman. Cele șapte subcapitole ale sale (*Lumea copilăriei*, *Școlar în sistemul educațional imperial*, *Dezertor*, *refugiat acasă*, *Oștean discret pe baricadele întemeierii României firești*, *Între literele de cerneală și cele de plumb*, *Martor la drama României Mari și În România postbelică sub teroare*) recompun viața cărturarului începând cu anii copilăriei sale de la Solca, continuând cu adolescența și tinerețea marcate de activitatea sa școlară, dar și de implicarea sa activă în acțiuni ce vizau, pe de o parte, sensibilizarea populației cu privire la locul și rolul românilor în Bucovina austriacă, iar pe de altă parte, antrenarea tineretului în acțiuni de emancipare politico-națională în provincia sa natală. Textul îl prezintă trecând, nu fără teamă și greutate, prin anii refugului în România. Primește ajutor de la oameni mari ai vremii (Nicolae Iorga, A.C. Cuza, Al. Constantinescu etc), ori de la persoane mai puțin cunoscute (Ralu Callimachi, de exemplu) și se străduiește să aducă la cunoștința locuitorilor din vechiul Regat situația cumplită a Bucovinei devastate de război, a lor, ca refugiați într-o lume care îi judecă destul de aspru, încercând să influențeze, pe această cale, hotărârea guvernului român de a intra în război. Îi cunoaștem, apoi, abilitățile antreprenoriale și pe cele de om de litere. Cum vremurile grele nasc puternice caractere, iar el a trăit vremuri deloc ușoare, îl întâlnim dezvoltându-și generozitatea, bunătatea, umanitatea în anii crizei economice, când a preferat să se împrumute în mod repetat doar pentru a nu-și concedia lucrătorii din tipografia ce purta numele său și al Bucovinei, instituție respectată în București pentru calitatea produselor sale. Îl urmărim apoi în perioada de dezvoltare economică, când capacitatea sa creatoare atinge apogeul, dar și în cea de alunecare a țării către dictatură (Torouțiu cunoscând toate cele trei dictaturi) și apoi în noul război care avea să sfârșească vieți în tranșee și să permită instaurarea terorii și Gulagului românesc. A fost o viață trăită intens, o viață în care Torouțiu a cunoscut și gloria (a devenit membru corespondent al Academiei Române și a fost premiat de Societatea Scriitorilor Români), dar și suferința (bombardamentele din 1944 au distrus mare parte din munca lui, dar, asemeni unui Sisif modern, reconstruiește tot, din temelii, pentru a pierde iar, definitiv, prin naționalizare). S-a bucurat de respectul unor mari oameni de cultură - Nicolae Iorga, Perpessicius, Sextil Pușcariu ș.a și a fost denigrat de alții (George Călinescu), a scris istorie și critică literară și a colecționat zeci de mii de documente din varii arhive particulare, oferindu-le, apoi, marelui public. A muncit enorm și n-a abdicat niciodată de la principiile morale dobândite în copilăria și adolescența sa bucovineană: respectul pentru oameni, bunăstarea clădită pe muncă, sacrificiul pentru Patrie și credința în bunul Dumnezeu.

Cel de-al treilea capitol, *Dimensiuni ale operei lui Ilie E. Torouțiu*, abordează principalele preocupări ale cărturarului: culegerile de folclor, schițe și nuvele, lucrări de istorie și critică literară, traduceri, atenție sporită fiind acordată studiilor sociologice, cu ajutorul cărora putem reconstitui structura socială și profesională a Bucovinei de la începutul secolului trecut și colecției *Studii și Documente Literare*. Nu ne-am concentrat asupra valorii literare a respectivelor lucrări, pentru că nu aceasta este competența noastră, ci le-am studiat din perspectiva contribuției lor la cunoașterea societății românești și la dezvoltarea culturii noastre naționale. Studiile istorico-sociologice publicate în anii 1911-1912 și reluate apoi în presa de la București ori Chișinău, cu date statistice culese din toate localitățile Bucovinei, prezintă o situație foarte gravă, din perspectiva social-economică, a populației românești din Bucovina. Chiar dacă, pentru a explica înapoierea economică a neamului său, Torouțiu arată, acuzator, către alogeni care au profitat de naivitatea ori încrederea autohtonilor, el evidențiază și grave tare de mentalitate ale românilor, delăsarea și dezinteresul acestora față de învățătură, precum și

nenumăratele neînțelegeri și acuzații pe care și le fac unii altora fiind adevărate frâne ale propriei deveniri.

O importanță deosebită am acordat colecției de *Studii și Documente Literare*, realizare pentru care Perpessicius l-a numit un Hurmuzachi al celor literare. Acest onorant supranume încununează o muncă migăloasă și sacrificii considerabile, prin această lucrare (pentru primul volum având și sprijinul lui Gheorghe Cardaș) Ilie E. Torouțiu edificând un monument al spiritualității românești, pietrele de boltă ale acestuia fiind Titu Maiorescu și Nicolae Iorga, junimiștii și sămănătorii formând structura de rezistență. Miile de documente din arhivele personale Iacob Negruzzi, Titu Maiorescu, Nicolae Iorga, Ioan Slavici, Ion Creangă, A.D. Xenopol și numeroase altele, adunate atât din spațiul românesc, cât și din afara lui, sunt prezentate în mod omogen, astfel încât să se poată reconstitui oamenii și epoca lor.

Cu o structură relativ identică și cu un aparat filologic riguros întocmit, cu note, traduceri, facsimile, indici de nume proprii și motive literare, colecția aceasta este un valoros instrument de lucru care a corectat erori biobibliografice, a desființat mituri și povești despre diverși autori ori personaje ale lor, a reabilitat pe unii autori români, a făcut ca adevărul, valoare atât de dragă lui Torouțiu, să triumfe, chiar dacă pentru aceasta s-a intrat în intimitatea corespondenților.

Activitatea publicistică, cel de-al patrulea și ultimul capitol al lucrării, prezintă acest gen de activitate a cărturarului bucovinean. Acesta a debutat încă în anii de gimnaziu de la Suceava, în "Patria" cernăuțeană, unde publică, în 1910, note de călătorie, schițe literare ori cronici ale unor evenimente culturale în cadrul rubricii *Foița*. La revista „Ion Creangă” de la Bârlad a publicat folclor cules din provincia lui natală. Puternic ancorat în realitățile vieții politice din Bucovina începutului de secol XX colaborează activ, în 1911, la „Foaia poporului”. Ajuns la București, unde s-a refugiat părăsind Bucovina devastată de război, Ilie E. Torouțiu se simte dator Bucovinei sale să-i apere interesele și onoarea, iar bucureștenilor să le explice motivele care i-au transformat în „fugari” pe mulți dintre tinerii români bucovineni și, cu eforturi considerabile și cu ajutor financiar primit de la oameni înstăriți ai vremii, realizează „Revista Bucovinei” (1916). Colaborează și la periodicul „Sfatul Țării” din Chișinău (1918), remarcându-se cu articole despre istoria Bucovinei și situația ei economico-socială, dar mai ales prin cele în care recomandă energic respectarea drepturilor tuturor minorităților cu care se îmbogățise România după Marea Unire ca fundament al solidității statului și fericirii tuturor cetățenilor săi.

În perioada interbelică, melancolicul, contemplativul Ilie E. Torouțiu s-a dedicat presei literare. A înființat, condus și tipărit, pe cheltuiala proprie, „Floarea Soarelui” (1927-1929), revistă cu ajutorul căreia își dorea să reclădească atmosfera caldă, patriarhală a vieții de la țară și să contribuie la cultivarea unor valori (adevărul, frumosul, cumpătarea, împăcarea) aflate în suferință imediat după război. A fost o revistă frumoasă, atât ca formă de prezentare, cât și ca structură și conținut, o revistă ca un ghid de bune practici în materie, care a sucombat, însă, la începutul crizei economice.

A colaborat cu Leca Morariu la realizarea revistelor „Făt Frumos” (1926-1944) și „Buletinul Mihai Eminescu” (1930-1944), atât cu articole consistente, cât și prin susținere financiară, prin asigurarea tiparului de înaltă calitate, degrevându-l, de multe ori, pe universitarul de la Cernăuți de povara cheltuielilor cu apariția a noi și noi numere.

Un rol important în presa culturală românească l-a avut Ilie E. Torouțiu în perioada 1939-1944, atunci când, pe deplin conștient de responsabilitatea ce îi revine, și-a asumat directoratul revistei „Convorbiri Literare”. A urmărit coordonatele majore care definesc activitatea lui publicistică: eticul, etnicul și esteticul, cu o predominare evidentă a etnicului, așa cum o dovedește cuprinsul celor 63 de numere ieșite sub direcția sa și cu efortul său financiar complet

voluntar și gratuit. Orientarea lui Torouțiu către dreapta curentului naționalist, colaborarea activă a unor cunoscuți membri ai Mișcării legionare (Vasile Postecă, Aron Cotruș, Mircea Vulcănescu ș.a) la „Convorbiri...”, încrederea nestrămutată în virtuțile poporului căruia îi aparținea, idealizarea moralei creștine, speranța mărturisită în repetate rânduri într-o Românie întemeiată pe principiile acestei morale, toate au făcut să se creadă că el a făcut parte din această organizație. Nu am identificat nici o dovadă a unei asemenea apartenențe nici printre miile de documente de arhivă consultate și nici în dosarul lui de la CNSAS nu există nici o declarație, nici o acuzație, nici un element care să ne conducă spre asemenea concluzii. A promovat valorile naționale. A promovat valorile creștine. A luat atitudine împotriva regimului politic corupt. A criticat demagogia, imoralitatea și inechitatea aceluia regim. A făcut-o pentru că el era un adept al cultului muncii, el avea încredere în virtuțile poporului român, capabile să dea țării un alt curs, el era un bun creștin, el era un tradiționalist ce criticase în mod repetat cosmopolitismul, el nu doar promova, ci practica voluntariatul (munca și finanțarea „Convorbirilor...”, ca și numeroasele biblioteci înzestrate de iubitorul de carte Torouțiu, o demonstrează din plin), întâmplarea făcând ca principiile după care s-a călăuzit viața întreagă să coincidă cu cele ale adepților mișcării extremiste. Dincolo de discuțiile care s-au purtat (și se vor purta și în continuare) în legătură cu orientarea revistei, rămâne un adevăr de necontestat: „Convorbirile Literare” au rămas o tribună de afirmare a românilor de pretutindeni și a rezistat pentru românii de pretutindeni.

Concluziile sintetizează, practic, moștenirea culturală pe care ne-a lăsat-o Profesorul născut în Solca Bucovinei, o moștenire care, dincolo de valoarea sa intrinsecă, creionează portretul unui cărturar acribios, responsabil, al unui român bucovinean pentru care Țara și Neamul s-au ortografiat mereu cu majuscule. Considerăm că tot ceea ce a realizat într-o viață zbuciumată, întreaga sa operă culturală și filantropică, îl îndreptătesc să revină în conștiința generațiilor actuale care au nevoie de modele de viață, de exemple de caractere puternice, de pilde de devotament, de muncă asiduă și perseverență, de sacrificiu în vederea materializării unei idei, a atingerii unui ideal. Și Ilie E. Torouțiu este un asemenea exemplu. Nu doar pentru comorile adunate și împărtășite prin *Studii și Documente Literare*, nu doar pentru dureroasele adevăruri dezvăluite de studiile sale sociologice, nu doar pentru lucrările sale de literatură comparată, de filozofie, de istorie și critică literară, nu doar pentru revistele cărora le-a dat viață, ori pe care le-a menținut în viață, nu doar pentru că a fost membru al Academiei Române, ori pentru mecenatul său cultural. El este un model de viață trăită demn și frumos, conform străvechilor norme ale credinței și buneii cuviințe, ale adevărului și loialității, ale devotamentului față de Neam și Țară.

Cât privește contribuția personală, prezenta teză este singura lucrare monografică consacrată acestei personalități, lucrare întemeiată pe un consistent material arhivistic și pe analiza operei sale culturale, filantropice și antreprenoriale. Am reconstituit parcursul vieții cărturarului, aducând clarificări în ceea ce privește unele etape și evenimente care au marcat existența sa de 65 de ani. Am realizat o analiză atentă a lucrărilor istorico-sociologice torouțiene și a importanței acestora în reflectarea situației economice și etno-demografice din Bucovina începutului secolului XX, aspect remarcat și de Keith Hitchins în lucrările consacrate istoriei noastre naționale. Am inventariat lucrări de istorie și critică literară, de filozofie și germanistică, culegeri de folclor și creații literare de tinerețe. Am analizat cu atenție colecția de documente pe care a pus-o la dispoziția publicului larg, colecție pentru care a investit timp și bani, reconstituind oameni și vremuri de glorie ale istoriei noastre. Am evidențiat rolul jucat de cărturar în menținerea, pentru mai mult de cinci ani, a celei mai celebre reviste culturale românești, *Convorbiri Literare*, și a contribuției acesteia la menținerea unității spirituale românești în anii în

care poporul român a avut iarăși de înfruntat politica revanșardă a statelor vecine și greșelile politice ale propriilor conducători.

Am creionat, astfel, un om puternic, format în vremuri dificile, un bucovinean care a înfruntat bărbătește vremuri cumplite și oameni josnici, un bărbat care a preferat să cadă din picioare decât să îngenuncheze.

BIBLIOGRAFIE

I. INSTRUMENTE DE LUCRU

- ADAMESCU, Gheorghe, *Contribuțiune la Bibliografia românească*, București, 1928;
BECK, Erich, *Bibliographie zur Landeskunde der Bukowina*, Munchen, 1966;
Idem, *Bibliographie zur Kultur und Landeskunde der Bukowina 1976-1990*, Wiesbaden, Harnassowitz Verlag, 1999;
BUCUR, Marin, *Istoriografia literară românească*, Editura Minerva, București, 1973;
CARDAȘ, Gheorghe, *Tratat de bibliografie*, București, 1931;
CĂLINESCU, George, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, ed. a II a, revăzută și adăugită, București, Editura Minerva, 1982;
COCUZ, Ioan V, HULUBEI, Matei, *Presa românească în Bucovina, 1809-1944*, Suceava, 1991;
DATCU, Iordan, *Dicționarul etnologilor români*, vol.III, București, 2001;
DATCU Iordan, STROESCU, S.C, *Dicționarul folcloriștilor*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1979;
*** *Dicționar Enciclopedic*, București, Editura Enciclopedică, 1993-2001
GRIGOROVITZA, Emanoil. *Dicționarul geografic al Bucovinei*, București, 1908;
HANGIU, Ion, *Presa literară românească*, Editura pentru Literatură, București, 1968;
Idem, *Reviste și curente în evoluția literaturii române*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1978;
Idem, *Dicționarul presei literare românești 1790-1990*, ed. a II a revizuită și completată, București, Editura Fundației Culturale Române, 1996;
IORDAN, Iorgu(coord.), *Istoria lingvisticii românești*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1978;
BOLOVAN, Ioan(coord) *O enciclopedie a Marii Uniri*, București, Editura ICR, 2018;
PĂCURARIU, Dimitrie, *Dicționar de literatură română. Scriitori, reviste, curente*, Editura Univers, București, 1979;
PREDESCU, Lucian, *Enciclopedia României. Cugetarea. Material românesc: oameni și înfăptuiri*, București, Editura "Cugetarea" Georgescu Delafras, 1940
*** *Recensământul general al populației României din 29 decembrie 1930, vol.I-II*, București, Monitorul Oficial, Imprimeria Națională, 1938;
SATCO, Emil, PÎNZAR, Ioan, *Dicționar de literatură Bucovina*, Suceava, 1993
SATCO, Emil, *Personalități bucovinene*, Suceava, 1997
Idem, *Enciclopedia Bucovinei*, vol.I-II, Iași, Editura Princeps Edit, 2004
SATCO, Emil, NICULICĂ, Alis, *Enciclopedia Bucovinei*, vol. I-III, Suceava, Editura Karl A. Romstorfer, 2018
SIMION, Eugen(coord.), *Dicționarul general al literaturii române*, vol.I-VII, București, Editura Univers Enciclopedic, 2004-2009;
ȘTREMPEL, Gabriel, *Bibliografie românească modernă*, București, Editura Academiei Române, 1996;
ZACIU, Mircea, PAPAHAĞI, Marian, *Dicționarul scriitorilor români*, București, 2002.

II. IZVOARE INEDITE

Arhiva Academiei Române, Secția Manuscrise

- fond Ilie E.Torouțiu
- fond Nicolae Iorga
- fond A.C.Cuza
- fond Mihail Dragomirescu
- fond Perpessicius
- Arhivele Naționale Istorice Centrale
  - fond Ministerul Propagandei Naționale, 1939-1942
  - fond Ministerul Instrucțiunii Publice, 1919-1930
- Biblioteca Bucovinei I.G.Sbiera
  - fond Bucovina
- Arhiva CNSAS
  - dosar I.E.Torouțiu
- Direcția județeană Iași a Arhivelor Naționale
  - fond personal Dugan Opaiț Arcadie
  - fond personal Grigoroviță Mircea
  - fond personal Erast Tarangul
  - fond Revizoratul școlar Iași, 1916-1918
  - fond Inspectoratul școlar regional, 1916-1918
  - fond Crucea Roșie Pașcani, 1916-1918
- Direcția județeană Suceava a Arhivelor Naționale
  - fond Parohia Solca
  - fond Primăria Solca
  - fond Liceul „Ștefan cel Mare”, 1902-1910
- Fond documentar Leca Morariu și Octavia Lupu-Morariu, Suceava
- Fondul memorial-documentar Simeon Florea Marian, Suceava
- Arhiva personală Carmen și Mihai Chiriac, Solca

III. IZVOARE EDITE

ARDELEANU, Ion,ed., *C.I.C.Brătianu, Carol al II lea, Ion Antonescu. Amintiri.Documente. Corespondență*. București, 1992

BALAN, Teodor, *Suprimarea mișcărilor naționale din Bucovina pe timpul războiului mondial 1914-1918*, Cernăuți, 1923

*** *Bătălia pentru Bucovina*, vol. îngrijit de Stelian Neagoe, Timișoara, Editura Helicon, 1992

HONCIUC BELDIMAN, Dana, *Statul Național Legionar septembrie 1940-ianuarie 1941. Cadrul legislativ*, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, București, 2005

BRANIȘTE, Valeriu, *Corespondență*, cuvânt introductiv Ștefan Pascu, ediție îngrijită de Valeria Căliman și Gheorghe Iancu, vol.II(1895-1901), Cluj Napoca, Editura Dacia, 1986

BRÂNCEANU, Lidia, BERCIU-DRĂGHICESCU, Adina, eds., *Basarabeni și bucovinenii între drept internațional și dictat. Documente.1944-1945*, București, Casa de editură și presă Șansa, 1995

*** *Bucovina în primele descrieri geografice, istorice, economice și demografice*, ediție bilingvă, îngrijită, cu introduceri, postfețe și comentarii de acad. Radu Grigorovici, prefață Dimitrie Vatamaniuc, București, Editura Academiei Române, 1998

DIACONU, Mircea A, *Studii și documente bucovinene*, Iași, Timpul, 2004;

*** *Din tezaurul documentar sucevean. Catalog de documente(1393-1849)*, București, Direcția Generală a Arhivelor Statului, 1983

DOBRE, Florica,MANEA, Vasilica, NICOLESCU, Lenuța, *Armata română de la ultimatum la dictat. Anul 1940. Documente*,vol.I-III, București, 2000

ECONOMU, Radu, *Iancu Flondor. Date inedite din Arhivele Statului*, în „Analele Bucovinei”, I, 1994, nr.1, p.55-65

IACOBESCU, Mihai, *Documente ale revoluției de la 1848 în Bucovina*, în „Suceava-Anuarul Muzeului Județean”, VIII, 1981, p.453-462

Idem, *Un memoriu al sucevenilor de la 1848*, în „Suceava-Anuarul Muzeului Județean”, VIII, 1981, p.141-148

IACOBESCU, Mihai, ZUGRAV, Ioan, *Documente ale revoluției de la 1848 în Bucovina*, în „Suceava-Anuarul Muzeului Județean”, IX, 1982, p.409-417

KOGĂLNICEANU, Mihail, *Răpirea Bucovinei după documente autentice*, București 1875

LUPAȘ, Ioan, *Din corespondența lui Șaguna cu bucovinenii*, în “Junimea Literară”, nr. 11-12, Cernăuți, 1909, p.211-214

MOCANU, Radu Marin, ed., *România-marele sacrificat al celui de-al doile război mondial. Documente, vol.I*, București, 1994

MONORANU, Octav, IACOBESCU, Mihai, DIMITRIU, Eugen, *Documente ale revoluției de la 1848 în Bucovina*, în „Suceava-Anuarul Muzeului Județean”, V, 1978, p.483-492

OLARU, Marian, *Două memorii reprezentative pentru situația social-politică a românilor bucovineni la sfârșitul secolului al XIX lea*, în „Analele Bucovinei”, II, nr.1, 1995, p.179-205

OPREA, Marius, *Banalitatea răului. O istorie a Securității în documente. 1949-1989*, Editura Polirom, Iași, 2002

*** *Războiul dintre România și grupul Puterilor Centrale. Comunicatele oficiale*, București, f.a.

RELI, Simion, *Politica religioasă a habsburgilor față de Biserica ortodoxă română în secolul al XIXlea în urma unor acte și documente inedite din arhiva Curții imperiale din Viena*, Cernăuți, 1929

Idem, *Propaganda catolică împotriva Bisericii ortodoxe române în Bucovina(După acte și documente)*, Cernăuți, Editura „Glasul Bucovinei”, 1929

ROTARU, Jipa, DUȚU, Alesandru, DOBRE, Florica, *Campania din Est în Ordine de zi. În Basarabia și partea de nord a Bucovinei*, vol.I. București, 1993

RUSU, Dorina, *Istoricul Academiei Române în date(1866-1996)*, București, 1997;

SCHIPOR, Vasile I, *Bucovina istorică. Studii și documente*, București, Editura Academiei Române, 2007;

*** *Serbarea națională de la Putna 15/27 august 1871(Documente)*, Ediție și prefață Nicolae cârlan, Timișoara, editura Mirtan, 1996

*** *Statut și lămuriri la organizarea Partidului Național Român. Scrise pe înțelesul tuturor de un Fiu din Popor*, Cernăuți, Editura Comitetului Național, 1909

*** *Suceava. File de istorie. Documente privitoare la istoria orașului 1388-1918*, București, Direcția Generală a Arhivelor Statului, vol.I, 1989

VĂRATIC, Vitalie, ed., *Preliminarii ale raptului Basarabiei și nordului Bucovinei. 1938-1940. Volum de documente din fostele arhive secrete române*, București, 2000

VESPER, Iulian, *Memorii 1908-1924*, în „Analele Bucovinei”, IV, 1997, nr.1, p.221-239

Idem, *Memorii*, volum îngrijit de Pavel Țugui, București, Editura Saeculum I.O., 1999

*** *Veteranii pe drumul onoarei și jertfei(1941-1945). Spre cetățile de pe Nistru(Mărturii, episoade, documente privind acțiunile armatei române în campania de eliberare a Basarabiei, nordului Bucovinei și Ținutului Herța). 22 iunie 1941-26 iulie 1941*, București, 1996

IV. PERIODICE

„Almanahul Societății pentru Cultura Românească <<Mihai Eminescu>> din Cernăuți”, București, Editura Fundației Culturale Române, 1993

„Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie <<A.D.Xenopol>> ”, Iași (1970-1989)

„Anuarul Liceului Ștefan cel Mare”, Suceava(1918-1939)

„Adevărul literar și artistic”, București(1920-1939)

„Analele Academiei Române.Memoriile secțiunii istorice”, București, S III(1922-1947)

„Analele Bucovinei”, Rădăuți(1994-2018)

Apărarea Națională, Cernăuți, (1906-1908)

„Bucovina”, Cernăuți, (1848-1850)

„Bucovina”, Cernăuți(1919-1921)
 „Bucovina Literară”, București(1942-1948)
 „Buletinul Mihai Eminescu”, Cernăuți,Râmnicu Vâlcea(1930-1944)
 „Calendarul Ligei Culturale”, București, Vălenii de Munte(1894-1934)
 „Calendarul <<Glasul Bucovinei>>”, Cernăuți, Institutul de arte grafice și editură „Glasul Bucovinei” (1920-1939)
 „Candela”, Cernăuți(1882-1946)
 „Codrul Cosminului. Buletinul Institutului de Istorie și Limbă de la Universitatea din Cernăuți”, Cernăuți(1922-1939)
 „Codrul Cosminului. Analele Științifice de Istorie ale Universității <<Ștefan cel Mare>> Suceava”(1995-2018);
 „Convorbiri Literare”, Iași, București(1867-1944)
 „Deșteptarea”, Cernăuți(1893-1904, 1907-1908, 1921-1922)
 „Făt Frumos. Revistă literară.”, București, Bârlad, (1905-1944)
 „Făt Frumos”,Suceava, Cernăuți, Râmnicu Vâlcea(1926-1944)
 „Floarea darurilor”,Vălenii de Munte(1907-1926)
 „Floarea Soarelui”, București(1927-1929)
 „Foaia poporului”, Cernăuți(1909-1914)
 „Gazeta Bucovinenilor”, București(1934-1938)
 „Glasul Bucovinei”, Cernăuți(1918-1923)
 „Iconar”, Cernăuți(1933-1937)
 „Ion Creangă”, Bârlad(1908-1921)
 „Însemnări sociologice”, Cernăuți(1935-1940)
 „Junimea Literară”, Cernăuți, Suceava(1904-1938)
 „Magazin istoric”, București(1967-2010)
 „Memoria”, București(1990-1219)
 „Neamul Românesc”, Vălenii de Munte
 „Neamul Românesc Literar”, Vălenii de Munte(1908-1912)
 “Patria” Cernăuți (1898-1900, 1909-1910)
 „Revista Bucovinei. Organ al Societății pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina”, Cernăuți, Timișoara(1942-1944)
 „Revista istorică”, Vălenii de Munte(1930-1946)
 „Revista Fundațiilor Regale”, București(1934-1947)
 „Revista germaniștilor români”, București(1932-1940)
 „Revista mazililor și răzeșilor”, Cernăuți(1944)
 „Revista Societății Tinerimea Română”, București(1923-1938)
 „România literară”(1968-2018)
 „Sămănătorul”, București(1901-1910)
 „Sfatul Țării”, Chișinău(1918-1919)
 „Școala”, Cernăuți(1905-1914)
 „Școala. Organ al Reuniunii Școlare Române din Bucovina”, Cernăuți(1905-1939)
 „Țara Bârsei”, Brașov(1929-1938)
 „Țara noastră”(1922-1938)
 „Vestitorul satelor”, Fălticeni(1923-1942)
 „Viața Românească”, Iași, București (1906-1916)

V. MEMORII

BOSSY, Raoul, *Amintiri din viața diplomatică. 1939-1940*, ed. Stelian Neagoe,București, 1993
 CĂLINESCU, Armand, *Însemnări politice. 1916-1939*,ed. Al.Gh.Savu, București, 1990

Ghibu, Onisifor, *Pagini de jurnal(1935-1963)*, eds., Miralena Mamina, Romeo Dăscălescu, Octavian O.Ghibu, București, 1996
ISAC, Ion D., *Zile de zbucium și glorie*, București, 1934
MAGHERESCU, George, *Adevărul despre Mareșalul Antonescu*, vol.I, București, 1991
MORARIU, Constantin, *Cursul vieții mele. Memorii*, ediție îngrijită, prefată, microbiografii, glosar și note Mihai Iacobescu, Suceava, Liga Tineretului Român din Bucovina, Editura „Hurmuzachi”, 1998
MORARIU, Leca, *Viață. File din carnetul unui prizonier în uniforma împăratului*, ed. Liviu Papuc, Iași, 2002
TĂTĂRĂSCU, Gheorghe, *Mărturii pentru Istorie*, ed. Sanda Tătărăscu-Negroponte, București, 1996
TONCESCU, Pascal, *Un an de pribegie. Decembrie 1916-decembrie 1917*, Odessa, 1917
TURTUREANU, Constantin, *În vârtoarea războiului*, Cernăuți, 1938

VI. LUCRĂRI GENERALE

ADAMESCU, Gheorghe, *Istoria literaturii române*, București, 1928
ANASTASIU, Ion, g.ral., *Din crimele Marelui nostru război*, Cluj, 1927
ANDREESCU, Gabriel, *Naționaliști, antinaționaliști...O polemică în publicistica românească*, Iași, Editura Polirom, 1996
ARMBRUSTER, Adolf, *Românitatea românilor. Istoria unei idei*, București, Editura Academiei, 1972
BABEȚI, Adriana(prefața), UNGUREANU, Cornel(postfața), *Europa centrală. Nevroze, dileme, utopii*, Iași, Editura Polirom, 1997
BACIU, Nicolae, *Agonia României. 1944-1948*, Cluj-Napoca, 1990
BĂRBULESCU, Mihai, ș.a., *Istoria României*, Editura Corint, București, 2002
BĂRBULESCU, Mihai, Deletant, Denis, Hitchins, Keith, Papacostea, Șerban, Teodor, Pompiliu, *Istoria României*, București, Editura Enciclopedică, 1998
BEJINARIU, Petru, *Cultură și identitate*, Suceava, Editura Universității, 2008;
Idem, *Educație și identitate*, Suceava, Editura Universității, 2010;
Idem, *Istorie și identitate*, Suceava, Editura Universității, 2011;
BRANIȘTE, Valeriu, *Oameni, fapte, întâmplări*, Cluj Napoca, Editura Dacia, 1980
BRĂTIANU, Gheorghe, *O enigmă și un miracol: poporul român*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1988
BRUHIS, Michael, *Rusia, România și Basarabia-1812, 1918, 1924, 1940*, Chișinău, Editura Universitas, 1992
BOLD, Emilian, Seftiuc, Ilie, *Pactul Ribbentrop-Molotov. Antecedente și consecințe*, București, 1998
BULEI, Ion, *Arcul așteptării, 1914-1915-1916*, București, Editura <<Eminescu>>, 1981
Idem, *Atunci când veacul se năștea. Lumea românească, 1900-1908*, București, Editura <<Eminescu>>, 1990
BEZVICONI, Gh., *Profiluri de ieri și de azi. Fapte trecute și basarabeni uitați*, Editura Universitas, Chișinău, 1992
BUZATU, Gheorghe, Karețchi, Aurel, Vitcu, Dumitru(coord.), *Aspecte ale luptei pentru unitate națională. Iași-1600-1859-1918*, Iași, Editura Junimea, 1983
BUZATU, Gh, Ciucanu, Corneliu, Sandache, Cristian, *Radiografia dreptei românești*, București, 1996
BUZATU, Gh., *România și Războiul Mondial din 1939-1945*, Iași, Centrul de Istorie și Civilizație Europeană, 1995
****Campania română din 1916*, (traducere din limba engleză, cu o prefată de Octavian Goga), Iași, 1918
CAZAN, Gheorghe, Rădulescu-Zoner, Șerban, *România și Tripla Alianță, 1878-1914*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1979
CAZACU, Petre, *Moldova dintre Prut și Nistru 1918-1928*, Iași, editura Viața Românească, f.a.
Idem, *Zece ani dela unire: Moldova dintre Prut și Nistru : 1918-1928*, București, Tipografia ziarului Universul, f.a.

CHABOD, Federico, *L'idea di nazione*, Bari, Editori Laterza, 1993

CIACHIR, Nicolae, *Basarabia sub stăpânire țaristă(1812-1917)*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1992

Idem, *Unirea Basarabiei*, Chișinău, Editura Universitas, 1993

Idem, *Marile puteri și România. 1856-1947*, București, Editura Albatros, 1996

CIACHIR, Nicolae, Bercan, Gheorghe, *Diplomația europeană în epoca modernă*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1984

CIOBANU, Ștefan, *Unirea Basarabiei*, Chișinău, Editura Universitas, 1993

CIORĂNESCU, George, *Bessarabia. Disputed land between East and West*, Munchen, 1985;

CLIVETI, Gheorghe, *România și Puterile Garante, 1856-1878*, Iași, Editura Universității <<Al.I.Cuza>>, 1988

CONSTANTINESCU, Pompiliu, *Scrieri*, vol.VI, București, 1972

CONSTANTINIU, Florin, *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic, București, 2008

DAICOVICIU, Constantin ș.a., *Destrămarea monarhiei austro-ungare*, București, 1964

DELETANT, Dennis, *România sub regimul comunist*, Fundația Academia Civică, 1997

DJUVARA, Mircea, *Trebuie oare să semnăm tractatul cu Austria?*, București, Imprimeriile Independența, 1919

DOBRINEȘCU, Valeriu-Florin, Constantin, Ion, *Basarabia în anii celui de-al doilea război mondial*, Institutul European, Iași, 1995;

DRĂGHICESCU, D, *Psihologia poporului român*, București, Editura Leon Alcalay, 1907

EGLI, K., *Războiul României-1916*, Iași, Editura <<Bibliotecii Istorice>>, 1918

GĂVĂNESCU, C.tin, g.ral, *Războiul nostru pentru întregirea neamului*, București, 1993

GELLNER, Ernest, *Națiuni și naționalism. Noi perspective asupra trecutului*, f.l., Antet-CEU, 1997

GHEORGHIU, Constantin Virgil, *Ard malurile Nistrului,(Mare reportaj de război din ținuturile dezrobite)*, București, 1993

GEORGESCU, Vlad, *Istoria Românilor de la origini până în zilele noastre*, ediția a III a, București, Editura Humanitas, 1992

GHIBU, Onisifor, *De la Basarabia rusească la Basarabia românească. Analiza unui proces istoric*, Cluj, 1926

GIURESCU, Constantin C, *Istoria românilor, vol.I-II*, București, editura All Educational, 2000;

GOGA, Octavian, *Însemnările unui trecător. Crâmpoie din zbuciumările de la noi*, Arad, 1911

GOLDIȘ, Vasile, *Despre problema naționalităților*, București, Editura politică, 1976

HALIPA, Pantelimon, Moraru, Anatolie, *Testament pentru urmași*, Chișinău, Editura Hyperion, 1991

HERRON, George D., *The new Romania*, în „The new Europe”, 2 octombrie 1919

HITCHINS, Keith, *Istoria României, 1866-1947*, Editura Humanitas, București, 1996

Idem, *Scurtă istorie a României*, Iași, Editura Polirom, 2015;

IACOBESCU, Mihai, *România și Societatea Națiunilor*, București, 1988

IORGA, Nicolae, *Drepturile românilor asupra teritoriului lor național unitar*, București, 1919

Idem, *Originea și dezvoltarea statului austriac. Zece lecții făcute la Iași*, Iași, Tipografia ziarului <<Neamul Românesc>>, 1918

Idem, *Intrarea României în război*, extras din <<Revista Fundațiilor Regale>>, 1936, nr.8, București, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, Imprimeria Națională, 1936

Idem, *Pentru întregirea neamului. Cuvântări din război, 1915-1917*, București, Biblioteca <<Epopoea Neamului>>, Editura Ancora, 1925

Idem, *Desvoltarea ideii unității politice a românilor. Lecții făcute la Universitatea din București*, București, editura Casei Școalelor, 1915

Idem, *Politica externă a regelui Carol I*, București, Editura Glykon, 1991

KANN, R.A., *History of the Habsburg Empire, 1526-1918*, Berkeley, Los Angeles, London, University of California press, 1974

KIRIȚESCU, Constantin, *Istoria războiului pentru întregirea României, 1916-1919*, vol.I., Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989

KREMnitz, Mitte, *Regele Carol al României- o biografie*, Iași, Editura Porțile Orientului, 1995

LE RIDER, Jacques, *Modernitatea vieneză și crizele identității*, Iași, Editura Universității <<Al.I.Cuza>>, 1995

Idem, *Mitteleuropa*, Iași, Editura Polirom, 1997

LUPAȘ, Ioan, *Istoria unirii românilor*, București, ediția a II a, Editura Scripta, 1993

MAIOR, Liviu, *Mișcarea românească din Transilvania, 1900-1914*, Cluj Napoca, Editura Dacia, 1986

MAIORESCU, Titu, *Istoria politică a României sub domnia lui Carol I*, București, Editura Humanitas, 1994

****Marea Unire a românilor în izvoare narative*, ediție îngrijită de stelian Neagoe, București, Editura Eminescu, 1984

MOLDOVEANU, Gheorghe C., *A fi național sau a nu fi*, Editura PIM, Iași, 2013

MUREȘAN, Camil, *Națiune, naționalism. Evoluția naționalităților*, Cluj Napoca, Centrul de Studii Transilvane, Fundația Culturală Română, 1996

MUȘAT, Mircea, *1940.Drama României Mari*, București, 1992;

NEGOIȚĂ, Vasile, *Trădătorii*, București, 1945;

NISTOR, Ion I, *Basarabia sub dominațiunea românească. La 20 de ani de la Unire*. Cernăuți, 1938

Idem, *Istoria Basarabiei*, Chișinău, Editura Cartea Moldovenească, 1991

ORNEA, Zigu, *Junimea și junimismul*, București, 1975

PASCU, Mircea, *Făurirea Statului Național Unitar Român*, vol.I-II, București, Editura Academiei, 1983

PAVEL, Teodor, *Mișcarea românilor pentru unitate națională și diplomația Puterilor Centrale(1898-1914)*, Timișoara, Editura Facla, 1982

PĂCURARIU, M, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, Chișinău, Editura <<Știința>>, 1993

PLATON, Gheorghe, *Austria și Principatele Române în prima jumătate a sec. al XIX lea. Politică de anexiune sau misiune civilizatoare*, în „Glasul Bucovinei”, III, 1996, nr.3(11), p.5-12

Idem, *România în jocul politic al Marilor Puteri. Determinism politic și acțiune națională*, în „Analele Bucovinei”, II, 1995, nr.2, p.233-245

Idem, *Desăvârșirea unității de stat-principalul obiectiv al politicii românești în a doua jumătate a secolului al XIX lea și începutul secolului al XX lea*, în „Anuarul Institutului de Istorie și arheologie <<A.D.Xenopol>>”, XV, 1978, p.233-242

Idem, *Istoria modernă a României*, vol.I-II, Iași, 1981

PLATON, Gheorghe, Russu, Vasile, Iacob, C, Agrigoroaie, Ion, *Cum s-a înfăptuit România modernă-o perspectivă asupra strategiei dezvoltării*, Iași, Editura Universității <<Al.I.Cuza>>, 1993

POPESCU, Ilie, *Drumul spre Golgota*, Iași, Editura Moldova, 1994;

POPOVICI, Aurel C., *Stat și națiune. Statele Unite ale Austriei Mari*, București, Editura pentru Literatură și Artă <<Regele Carol al II lea>>, 1939

Idem, *Stat și națiune. Statele Unite ale Austriei Mari*, studii politice în vederea rezolvării problemei naționale și a crizelor constituționale din Austro-Ungaria, Studiu introductiv, note și îngrijire de ediție Constantin Schifirneț, București, Editura Albatros, 1997

RĂDULESCU-ZONER, Șerban, *Dunărea, Marea Neagră și Puterile Centrale, 1878-1898*, Cluj Napoca, Editura Dacia, 1982

*** *România în relațiile internaționale 1699-1939*, Iași, editura Junimea, 1980

SCURTU, Ioan, *Istoria contemporană a României, 1918-2005*, Editura Fundației România de Măine, București, 2005

SCURTU, Ioan, Buzatu, Gheorghe, *Istoria românilor în secolul XX (1918-1948)*, Editura Paideea, București, 1999;

SCURTU, Ioan, Hlihor, Constantin, *Anul 1940. drama românilor dintre Prut și Nistru*, București, 1992

SCURTU, Nicolae, *Contribuții la istoria revistei Convorbiri Literare(1939-1944)*, Iași, Editura Timp, 2015

SEIȘANU, Romulus, *Principiul naționalităților. Originea, evoluția și elementele constitutive ale naționalității. Tratatul de pace de la Versailles, Saint Germain, Trianon, Neuilly sur Seine, Sevres, Lausanne. Studiu istoric și de drept internațional public.* Studiu introductiv, note și îngrijire de ediție Constantin Schifirneț, București, editura Albatros, 1996

STAN, Constantin I., Goron, Doru E., *Contribuțiuni aduse de voluntarii români transilvăneni și bucovineni la realizarea unității naționale românești(1916-1918)*, Zalău, 1987

TĂTĂRĂSCU, Gheorghe, *Pe drumul anarhiei*, București, 1920

VATAMANIUC, Dimitrie, *Eminescu și federalizarea Europei*, în „Analele Bucovinei”, V, 1998, nr.1, p.5-12

VULCĂNESCU, Mircea, *Războiul pentru întregirea neamului*, București, 1938

XENOPOL, A.D., *Istoria și genealogia casei Callimachi*, București, Tipografia Curții Regale, 1897

ZOLLNER, E., *Istoria Austriei. De la începuturi până în prezent.* Ediția a VIII a, trad. De Adolf Armbruster, București, Editura Enciclopedică, vol.I-II, 1997

VII. LUCRĂRI SPECIALE

*** *Academia Ortodoxă. 1884-1909. Almanh jubiliar*, Cernăuți, 1909

*** *Academia Ortodoxă- Societatea studenților în teologie de la Universitatea Regele Carol al II lea din Cernăuți. Cincizeci de ani(o sută de semestre) de existență 1884-1934*, Cernăuți, Institutul de arte grafice și editură <<Glasul Bucovinei>>, 1935

ALEXA, Doina, *Ion Nistor-dimensiunile personalității politice și culturale*, Rădăuți, Editura Institutului Basarabia-Bucovina, 2000

ALEXANDRESCU, I., *O viziune asupra Bucovinei*, în „Analele Bucovinei”, III, 1996, nr.1, p.201-206

ALEXANDRU, Ion, Bulei, Ion, Cocuz, Ioan, Mamina, Ion, Scurtu, Ioan, *Partidele istorice din Bucovina*, în „Glasul Bucovinei”, 1994, nr.1, p.41-46

ALVIRESCU, Grigore, *Probleme bucovinene.* Discurs rostit la discuția adresei de răspuns la mesajul tronului în ședința camerei deputaților din 22 ianuarie 1929, București, 1929

Idem, *Urgia fiscală și problema fondului bisericesc din Bucovina.* Discurs rostit în ședințele din 17 și 19 mart 1937 ale Camerei Deputaților la discuția generală a bugetului statului, București, 1937

APETRI, Dumitru, *Mișcarea cultural-literară în Bucovina, 1775-1918*, în „Cugetul”(Revistă de istorie și științe umaniste), Chișinău, nr.2, p.24-27

ARBORE, Zamfir, *Autonomie sau anexare, Transilvania și Bucovina*, București, 1914

*** *Arcășul- Societatea pentru cultură din Bucovina*, în „Românismul. Revistă pentru apărare națională”, I, 1913, nr.5-6, p.242-246

ARMBRUSTER, Adolf, *Bucovina de-a lungul istoriei*, în *In honorem Paul Cernovodeanu*, ediția Violeta Barbu, București, Editura Kriterion, f.a., p.291-296

BALAN, Teodor, *Cordonul Bucovinei*, în „Arhiva”, nr.6/1945, p.165-230

Idem, *Suprimarea mișcării naționale în Bucovina pe timpul războiului mondial*, Cernăuți, Societatea Tipografică Bucovineană, 1923

Idem, *Moșia Cernauca și familia Hurmuzachi*, Cernăuți, Tipografia <<Mitropolitul Silvestru>>, 1925

Idem, *Arcășii în Bucovina*, Cernăuți, 1926

Idem, *Serbarea de la Putna-1871*, Cernăuți, Tipografia <<Mitropolitul Silvestru>>, 1932

Idem, *Bucovina în războiul mondial*, extras din Codrul Cosminului, Buletinul Institutului de Istorie și Limbă din Cernăuți, VI, 1929, Cernăuți, Institutul de arte grafice și editură <<Glasul Bucovinei>>, 1929

BĂJENARU, Luca, *O scrisoare care acuză*, „Analele Bucovinei”, II,2,1995

BEJENARU, Petru, Aron *Pumnul- îndrumător de conștiință națională*, în „Codrul Cosminului”, II, 1996, nr.2(12), p.471-476

BLĂNARU, Constantin, *Însemnări despre autori și cărți*, Câmpulung Moldovenesc, Fundația Culturală „Alexandru Bogza”, 2008

BOCA, V., *Învățători ambulanți în Bucovina anilor 1774-1918*, în „Suceava-Anuarul Muzeului Județean”, VI-VII, 1979-1980, p.295-309

BOGDAN-DUICĂ, George, *Bucovina-Notițe politice asupra situației*, Sibiu, Tipografia <<Liviu Albini>>, 1895

Idem, *Românii și Ovreii*, București, 1913

Idem [Dr.Juris], *Descripția Bucovinei în 1913*, în „Românismul. Revistă pentru apărare națională”, I, nr.3, 1913, p.131-136

Idem, *Viața politică, economică și culturală în Bucovina în 1912*, în „Românismul. Revistă pentru apărare națională”, I, nr.3, 1913, p.131-136

BOGREA, Vasile, *Cordun- originea numelui Bucovina*, în „Daco-România”, nr.3/1923

BOSTAN, Grigore C, *Învățămintul superior în limba română la Cernăuți: istorie-contemporaneitate-Perspective*, în “Glasul Bucovinei”, nr.2, 1992, an VI, p..22

BRANIȘTE, Valeriu, *În slujba Bucovinei, în slujba neamului românesc. Articole*, Ediție și studiu introductiv de Ioan Cocuz, Suceava, editura Bucovina viitoare, 1998

BRUCĂR, Iosif, *Filosofia în Studii și Documente Literare*, „România literară”, 70, 1933

BUCEVSCI, Ștefan, *Câteva cuvinte despre hotarele Bucovinei*, în “Septentrion”- Foaia Societății pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina, 1991, nr.4-5

*** *Bucovina în perspectiva istoriei*, București, 1935

*** *Bucovina sub Austria. Una sută cincisprezece ani de nenorocire și durere*, de un Bucovinean, Iași, 1891

BUDAI-DELEANU, Ioan, *Scurte observații asupra Bucovinei*, „Gazeta Bucovina”, Cernăuți, 1894

BUMBACU, Ioan, Halipu, George, *Privire istorică asupra trecutului politicu-socialu- și naționalu alu Ducatulu – Bucovina, redactată pentru usulu poporului*, Brașov, Tipografia <<Alecsi>>, 1886

CARDAȘ, Gheorghe, *Istoria literaturii române(dela origine până în zilele noastre)*, București, 1938

CĂLINESCU, George, *Eminescologi*, „România literară”,16,1932

CĂPREANU, Ioan, *Mișcarea culturală a românilor din Bucovina pentru unitate națională și statală(1848-1918)*, Iași, Editura Moldova, 1995;

CĂRUNTU, Mihai-Aurelian, *Bucovina în al doilea război mondial*, Iași, 2004

CÂNDEA, Romulus, *Un luptător bucovinean: Alecu Hurmuzachi*, Sibiu, 1941

CEAUȘU, Mihai-Ștefan, *Bucovina Habsburgică. De la anexare la Congresul de la Viena. Iosefinism și postiosefinism(1774-1815)*, Iași, Fundația Academică „A.D.Xenopol”, 1998

Idem, *Parlamentarism, partide și elita politică în Bucovina Habsburgică (1848-1918). Contribuții la istoria parlamentarismului în spațiul central-est european*, Iași, Editura Junimea, 2004

Idem, *Note asupra elitei politice românești în Bucovina habsburgică*, în „Xenopoliana”, Buletinul Fundației Academice, <<A.D.Xenopol>>, Iași, IV, 1-4/1996, p.95-102

Idem, *Obținerea autonomiei Bucovinei în dezbaterea elitei multietnice provinciale.1848-1861*, în „Analele Bucovinei”, XIII, 1, 2006, p.39-54

Idem, *Eudoxiu Hurmuzachi versus Alexandru Petrino. Centralism contra federalism(1861-1871)*, în „Analele Bucovinei”, XVII, 1, 2010, p.21-33

Idem, *Considerații privitoare la cercetarea istoriei Bucovinei în spațiul românesc*, în „Analele Bucovinei”, XIX, 2(39), 2012, p.487-492

CERNOV, Alexandrina, <<Glasul Bucovinei>> la început de drum, în „Glasul Bucovinei”,Revistă trimestrială de istorie și cultură, Cernăuți- București, 1994, nr.1

CIACHIR, Nicolae, *Din istoria Bucovinei(1775-1944)*, Bucurști, Editura Oscar print, 1993

CIOBANU, Veniamin, *La granița a trei imperii*, Iași, 1985

CIOROGARIU, Roman, *Spre prăpastie*, Arad, 1911

COCUZ, Ioan V, *Unirea Bucovinei cu România(Aspecte militare)*, Suceava, Editura Suceava, 1992

Idem, *Viața politică românească în Bucovina(1900-1914)*, în “Suceava- Anuarul Muzeului Județean”, X, 1983, p. 599-635

CORBEA-HOIȘIE, Andrei, *La Bucovine - Éléments d'histoire politique et culturelle*, Editura Institut d'Études Slaves, Paris 2004

CORFUS, Ilie, *Unirea Bucovinei*, Cernăuți, 1930;

Idem, *Unirea Bucovinei. Cuvinte pe marginea aniversării a două decenii de la Unire*, Cernăuți, 1938

COVALCIUC, Dumitru, *Membrii Consiliului Național Român din Bucovina ales la Adunarea Constituantă din 27 octombrie 1918*, Cernăuți, Editura Druk Art, 2017;

CRIȚĂ, Al., *Heine și heinismul în literatura română de I.E.Torouțiu*, în „Făt Frumos”, V,5,1930

DAN, Dimitrie, *Evreii din Bucovina. Studiu istoric, cultural, etnografic și folcloric*, Cernăuți, 1899

Idem, *Lipovenii din Bucovina*, Cernăuți, Tipografia „Mitropolitul Silvestru”, 1894

Idem, *Rolul preoțimii în menținerea Românismului dela robirea(1775) până la desrobirea(15.IX.1918): Un adaos la istoria bisericii române*, Cernăuți, Tipografia „Mitropolit Silvestru”, 1925

Idem, *Rutenii din Bucovina, schiță etnografică*, București, Editura Socec, 1913

Idem, *Țiganii din Bucovina*, Cernăuți, Tipografia „Mitropolit Silvestru”, 1892

DELADORNA, Romulus, *Bucovina în 1914-1915*, Suceava, 1915;

DEMCIUC, Vasile M, *Ideea unității naționale în activitatea societății academice studențești Arboroasa*, în “Suceava- Anuarul Muzeului Județean”, XI-XII, seria 1984-1985, p.219-224

DIACON, Vasile, *Bucovina în secolul XX. Istorie și cultură*. Argument Gh. Buzatu. Postfață Stela Cheptea. Cuvânt de încheiere Mihai Iacobescu. Iași, Tipografia Moldova, 2012

DIACONU, Mircea A, *Mișcarea „Iconar”. Literatură și politică în Bucovina anilor `30*, Academia Română, Centrul de Studii „Bucovina”, Editura Timpul, Iași, 1999

DIMITRIU, Eugen, *Ilie Torouțiu în corespondență*, „Buletin de informare și documentare metodico-științifică”, Studii și articole, vol.II, Suceava, 1988

DIMITRIU, Eugen, Froicu, Petru, *O scrisoare inedită către Leca Morariu despre moartea soților Torouțiu*, „România literară”, XXV, 27, 1992

DACEA, Tudose, *Lirism și cultură*, București, 1938

DOBOȘ, Filaret, *Arcașii: Gânduri și fapte din Țara de Sus, 1905-1940*, Cernăuți, 1940

Idem, *Societatea Academică Română <<Dacia>>. 25 de ani de viață studențească, 21 mai 1905-21 mai 1930*, f.l., 1930

DRAGOSLAV, Ion, *Bucovina*, București, 1915

DUGAN, I, *Istoria Societății Academice Române <<Junimea>> din Cernăuți, Partea întâia: Arboroasa(1875-1877)*, București, Editura societății, 1930

ECONOMU, Radu, *Iancu Flondor. Date inedite din Arhivele Statului*, în „Analele Bucovinei”, I, 1994, nr.1, p.55-65

Idem, *Unirea Bucovinei-1918*, București, Editura Fundației Culturale Române, 1994

ELIADE, Andrei, *Prin Bucovina*, Chișinău, 1928

EMINESCU, Mihai, *Răpirea Bucovinei*, București, 1905

Idem, *Bucovina și Basarabia*, București, 1941

Idem, *Răpirea Bucovinei*, Antologie, prefață și note de Dimitrie Vatamaniuc, București, editura Saeculum I.O., 1996

Idem, *Chestiunea evreiască*, Antologie, prefață și note de Dimitrie Vatamaniuc, București, Editura Vestala, 1998

FILIPCIUC, Ion, *Vasile Posteuca despre I.E.Torouțiu*, în „Convorbiri literare”, CXXXVIII,3, 2004

Idem, *I.E.Torouțiu și proiectele sale*, în „Convorbiri literare”, CXXXVII, 2, 2004

FROICU, Petru, Dimitriu, Eugen, *O scrisoare a lui I.E.Torouțiu către Leca Morariu*, în „Limbă și literatură”, București, vol.III

GAFIȚA, Vlad, *Iancu Flondor (1865-1924) și mișcarea națională a românilor din Bucovina*, Iași, Editura Junimea, 2008

GALACTION, Gala, *Munca folositoare*, în „Luptătorul”, 26, 1920

GIURCĂ, Gheorghe, *I.E.Torouțiu și monumentala colecție de „Studii și Documente Literare”*, în „Buletin de informare și documentare metodico-științifică”, Studii și articole, vol.II, Suceava, 1988

Idem, *Gheorghe Tofan- o viață închinată școlii*, Suceava, Editura Țara Fagilor, 1995

Idem, *Gheorghe Tofan- profesorul*, în „Codrul Cosminului”, II, nr.2(12), 1996, p.500-510

GĂINĂ, Vasile, *Arhiepiscopul Silvestru Morariu-Andrievici*, în „Candela”, XXVI, 1907

GORAȘ, Ioan V, *Învățământul românesc din ținutul Sucevei, 1775-1918*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1975

- GRĂMADĂ, Ion, *Din Bucovina de altădată, schițe istorice*, București, 1911
- GRĂMADĂ, Nicolae, *Din viața satelor bucovinene*, în *Zece ani dela Unirea Bucovinei*, Cernăuți, 1928
- GRECIUC, Vasile, *Cultura română în Bucovina*, în „Junimea Literară”, nr.6/1913, p.92-97, nr.7-8, p.120-125
- Idem, *Rutenizarea bisericii*, în „Românismul. Revistă pentru apărare națională”, I, 1914, nr.7-8, p.302-311
- GRECU, Vasile, *Școala secundară în Bucovina*, în *Zece ani dela Unirea Bucovinei*, Cernăuți, 1928
- GRIGOROVICI, Radu, *Studiu critic asupra Recensământului austriac din 1880 cu privire la populația Bucovinei. I. Manipularea ulterioară a datelor*, în „Analele Bucovinei”, I,2,1994
- II. Știința de carte, în „Analele Bucovinei”, I,2,1994
- III. *Bucovina, teritoriu de trecere a evreilor galițieni spre România între 1880-1900*, în „Analele Bucovinei”, II,2,1995
- Idem, *Trei lumi paralele*, în „Analele Bucovinei”, III,1,1996
- Idem, *Bucovina, fereastră către vest a Moldovei*, în „Analele Bucovinei”, I, 1994, nr.1, p.7-13
- Idem, *Modelul Bucovinei*, în „Analele Bucovinei”, III, 1996, nr.2, p.281-298
- Idem, *Bucovina între milenii: studii și documente*, București, Editura Academiei Române, 2006
- GRIGOROVICI, Radu (ed.), *Bucovina în primele descrieri geografice, istorice, economice și democratice*. Ediție bilingvă, cu introduceri, postfețe, note și comentarii de acad. Radu Grigorovici, București, Editura Academiei Române, 1998
- GRIGOROVÎȚĂ, Em., *Cum au fost odată. Schițe din Bucovina*, București, 1911
- GRIGOROVÎȚĂ, Mircea, *Din istoria culturii în Bucovina(1775-1944)*, București, 1994
- Idem, *Din istoria culturii în Bucovina(1775-1944)*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1994
- Idem, *Din istoria colonizării Bucovinei*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1996
- Idem, *O nouă lucrare despre istoria Bucovinei*, în „Analele Bucovinei”, II, 1995, nr.2, p.459-461
- Idem, *O <<Istorie a Bucovinei>> în limba germană*, în „Analele Bucovinei”, III, 1996, nr.1, p.207-213
- Idem, *Învățământul în nordul Bucovinei(1775-1944)*, București, 1993
- HOFBAUER, Hannes, Roman, Viorel, *Bucovina, Basarabia, Moldova(O țară uitată între Europa de vest, Rusia și Turcia)*, București, 1995
- HAUSLEITNER, Mariana, *Continuitate și schimbare: Integrarea minorităților naționale din Bucovina istorică în Regatul României Mari(1918-1940). Perspectiva Național-Liberală(1918-1928)*, Rădăuți, Editura Septentrion, 2005
- HOSTIUC, Ștefan, *Societatea academică Junimea din Cernăuți(Fondul Dugan, Arhivele Statului Iași)*, în „Glasul Bucovinei”, 1994, nr.2, p.126-130
- IACOBESCU, Mihai, *Din istoria Bucovinei*, vol.I(1774-1862), București, Editura Academiei Române, 1993
- Idem, *Bucovina între anii 1774-1918*, în „Glasul Bucovinei”, 2/2000, 1-2/2001
- Idem, *Bucovina și mitul habsburgic*, în „Codrul Cosminului”, 6-7, 2000-2001, p.184-195
- Idem, *Elita românilor bucovineni între anii 1862-1918*, în vol. *Procese politice, sociale, culturale și economice în Bucovina(1861-1918): aspecte edificatoare pentru o Europă unită?*, Suceava, Editura Universității, 2002
- Idem, *Evoluția românilor bucovineni între anii 1821-1919*, în „Glasul Bucovinei”, nr.4, an VII, 2000; VIII, 2001, p.16-29
- Idem, *Demistificarea unei teze despre Bucovina*, în „Xenopoliana”, Iași, VI, 3-4/1998, p.66-74
- Idem, *Eminescu și istoria Bucovinei*, în *Românii în istoria universală*, vol.III, Buzatu, Gh., Lemeny, Șt., Saizu, I., eds, *Eminescu: sens, timp și devenire istorică*, Iași, Editura Universității Al.I.Cuza, 1988, p.831-851
- Idem, *Idealul de libertate și unitate națională la românii din nordul Moldovei sub Habsburgi(1774-1918)*, în „Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie <<A.D.Xenopol>>”, XXV, 1988, p.59-74
- Idem, *Bucovina- o Europa în miniatură?* În „Analele Științifice ale Universității „Al.I.Cuza” Iași(serie nouă), *Național și social în istoria românilor- Profesorului Gheorghe Platon la a 70-a aniversare*, Istorie, tom XLII-XLII, supliment, 1996-1997, Iași, Editura Universității „Al.I.Cuza”, 1998, p.149-159

ILINCA, Vasile, *Fântâna Albă-o mărturie de sânge. Istorie, amintiri, mărturii*, Oradea, 1999

IORGA, Nicolae, *Rectificări pentru Eminescu*, în „Gazeta Bucovinenilor”, IV, 46, 1937;

Idem, *Neamul românesc în Bucovina*, București, Editura Minerva, 1905

Idem, Biserica din Bucovina anexată de Austria și noul guvern străin, în *Junimea literară*, 1909, nr. 1, p. 5-7

Idem, *Legăturile culturale între Bucovina și Principatele Românești*, Conferință ținută corului Societății Armonia din Cernăuți, la Universitatea din București, în ziua de 16 mai 1914, București, Editura Casei Școalelor, 1914

Idem, *Histoire des romains de Bukowine a partir de l'annexion autrichienne (1775-1919)*, Iassy, 1919

Idem, *Conferințe bucovinene*, București, Tipografia Cultura Neamului Românesc, 1919

Idem, *Cuvântare pentru aniversarea intrării în războiu*, ținută la Cernăuți, în ziua de 28 august 1919, București, Tipografia Cultura Neamului Românesc, 1919

Idem, *Românismul în trecutul Bucovinei*, din Publicațiile Mitropoliei Bucovinei, București, 1938

Idem, *Neamul românesc în Bucovina*, Rădăuți, Editura Institutului Bucovina-Basarabia, 1996

IRIMESCU, Mircea, *Societatea pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina (1862-2012). La 150 de ani*. Vol. I-II, Rădăuți, Editura Septentrion, 2012-2013

IRIMESCU, Gavril, *Nicolae Iorga și Bucovina*, în „Suceava-Anuarul Muzeului Bucovinei”, XVII, XVIII, XIX, 1990, 1991, 1992, p. 513-516

IRIMESCU, Sevastița, *Relațiile societăților culturale din Bucovina cu celelalte provincii românești (1862-1918)*, în „Suceava-Anuarul Muzeului Bucovinei”, XXI, 1994, p. 227-240

IROAIE, Petru, *Critica criticii românești*, în „Făt Frumos”, XI, 1, 1936

LEU, Paul, *Colegiul Național „Ștefan cel Mare”*, Suceava, 2000

LOGHIN, Constantin, *Scriitori bucovineni*. Antologie, București, 1924

Idem, *Istoria literaturii române în Bucovina (1774-1918)*, Cernăuți, 1926

Idem, *Istoria literaturii române dela origini până în zilele noastre*, Cernăuți, 1926

Idem, *Cernăuții*, Cernăuți, Tipografia „Mitropolitul Silvestru”, 1936

Idem, *Antologia scrisului bucovinean până la Unire*, Cernăuți, 1938

Idem, *Societatea pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina la 80 de ani. Istorie și realizări (1862-1942)*, Cernăuți, 1943

Idem, *Iancu cavaler de Flondor (1865-1924)*, Cernăuți, 1944

LOVINESCU, Eugen, *Sburătorul: agende literare*, vol. II, București, 1999

LUCEAC, Ilie, *Repercursiuni culturale ale revoluției de la 1848 în Bucovina și intelectualitatea românească în devenire*, în „Glasul Bucovinei”, V, 1998, nr. 2(18), p. 3-11

Idem, *Orașul Cernăuți la 590 de ani. Orașul Cernăuți cu bisericile sale în retrospectiva anilor*, în „Glasul Bucovinei”, V, 1998, nr. 3(19), p. 13-31

LUPU, Florea, *Constatări și lămuriri asupra mișcării politice a românilor bucovineni în ultimii treizeci de ani până la Unirea din Noiembrie 1918 (Afacerea Centralei însoțirilor române)*, Cernăuți, Tiparul Harvik & Birnbaum, 1923

MARECI, Harieta, *Teodor Bălan (1885-1972). Viața și opera*, Iași, Editura Junimea, 2003;

MARMELIUC, Dimitrie, *Bucovina în cultura neamului*, extras din „Revista conferințelor universitare”, București, 1944

MARMELIUC, Dimitrie, Andrieșescu, Ion, *Eroul de la Cireșoia - omagiu prietenesc și camaraderesc*. Două conferințe ținute de prof. univ. D. Marmeliuc și prof. univ. I. Andrieșescu, Cernăuți, în „Junimea literară”, 1936

MAMINA, Ion, *Oameni politici și diplomați din Bucovina*, în „Glasul Bucovinei”, V, 1998, nr. 2(18), p. 81-84

MARCEA, Pompiliu, „*Convorbiri literare*” și *spiritul critic*, București, 1972

MORARIU, Aurel, *Un capitol din viața pribegilor bucovineni*, Cernăuți, 1926

Idem, *Istoricul Societății Meseriașilor, Comercianților și Industriașilor din Moldova de Sus cu sediul în Cernăuți*, Cernăuți, 1932

Idem, *Bucovina 1774-1914*, Suceava, Editura Lidana, 2012

MORARIU, Constantin, *Părți alese din istoria românilor bucovineni*, Cernăuți, 1893

MORARIU, Leca, *Pe marginea Hurmuzachelui literar*, în „Făt Frumos”, IX, 1934
Idem, *Ce-a fost odată. Din trecutul Bucovinei*, Cernăuți, „Glasul Bucovinei”, 1922
Idem, *Iraclie și Ciprian Porumbescu*, București, 1986
MORARIU, Victor, *Istoria războiului pentru întregirea neamului*, Cernăuți, 1924
Idem, *Prigoana tricolorului în Bucovina*, în „Făt Frumos”, X, 1935, p.118-121
NANDRIȘ, Grigore, *Societatea pentru cultura și literatura română în Bucovina*, în „Boabe de grâu”, an II(1931),nr.4, p.185-192
NANDRIȘ-CUDLA, Anița, *20 de ani în Siberia. din viață*, București,Editura Humanitas, 2016
NEAGOE, Stelian, *Bătălia pentru Bucovina*, Timișoara,Editura Helicon, 1992
NEGURĂ, Ion, *Aspecte ale evoluției economice a Bucovinei sub stăpânirea Habsburgică*, în „Suceava-Anuarul Muzeului Județean”, VI-VII, 1979-1980, p.185-201
Idem, *Industria, meseriile și sistemul financiar-bancar în Bucovina sub stăpânire Habsburgică(1775-1918)*, în „Suceava-Anuarul Muzeului Județean”, X,1983, p.531-551
Idem, *Societatea pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina*, în „Suceava-Anuarul Muzeului Județean”, IV, 1977, p.181-190
NISTOR, Ion I., *Românii și rutenii în Bucovina. Studiu istoric și statistic*, București, 1915;
Idem, *Istoria bisericii din Bucovina și a rostului ei național-cultural în viața românilor bucovineni*, București, 1916;
Idem, *Limba românească în Bucovina*, în „Românismul. Revistă pentru apărarea națională”, I, 1914, nr.7-8, p.311-317
Idem, *La zece ani dela izbucnirea marelui războiu*, Cernăuți, 1924;
Idem, *Consecințele războiului pentru neatârnamare asupra românilor din Bucovina și Basarabia*, în „Războiul neatârnamării-1877-78”, Conferințe ținute la Ateneul român, București, 1927
Idem, *Răsunetul războiului din 1877 în Bucovina și Basarabia*, în „Memoriile secțiunii istorice”, seria III, tom VII, mem. 9, București, Academia Română, 1927, p.343-351
Idem, *Unirea Bucovinei-28 noiembrie 1918. Studiu și documente*, București, Editura Cartea Românească, 1928
Idem, *Problema ucraineană în lumina istoriei*, Cernăuți, „Glasul Bucovinei”, 1934
Idem, *Amintiri răzlețe din timpul Unirii*, Cernăuți, Tiparul Glasul Bucovinei, 1938
Idem, *Unirea Bucovinei cu România*, București, 1940;
Idem, *Bucovina sub dominațiunea românească*, București, 1940;
Idem, *Istoria Basarabiei*, ed.a II a, București, Editura Humanitas, 1991;
Idem, *Istoria Bucovinei*, București, Editura Humanitas, 1991;
OLARU, Marian, *Aspecte ale vieții politice în Bucovina la sfârșitul secolului al XIX lea(I)*, în “Analele Bucovinei”, IV, 1997, nr.2, p.399-409
Idem, *Aspecte ale vieții politice în Bucovina la sfârșitul secolului al XIX lea*, în “Analele Bucovinei”, V, 1998, nr.1, p.123-134
Idem, *Alexandru Hurmuzachi și societatea românească din Bucovina la jumătatea secolului trecut*, în Almanahul Societății pentru Cultura românească <<Mihai Eminescu>> din Cernăuți, București, Editura Fundației Culturale Române, p.86-94
Idem, *Activitatea politică a lui Aurel Onciul, 1904-1918*, în „Analele Bucovinei”, II, 1995,nr.2, p.275-289
Idem, *Despre crezul politic al lui Aurel Onciul*, în „Analele Bucovinei”, IV, 1997,nr.1, p.175-180
Idem, *Despre Homo Bucovinensis sau împreună cu Klaus Heitmann despre imagologie*, în „Analele Bucovinei”, III, 1996,nr.2, p.457-465
Idem, *Mișcarea națională a românilor din Bucovina*, Rădăuți, Editura Septentrion, 2002
OLARU, Marian, Purici, Ștefan, „Bucovina”, „bucovinism” și „Homo Bucovinensis”. *Considerații preliminare*, în „Analele Bucovinei”, III, 1996, nr.1, p.5-11
ONCIUL, Aurel, *Chestia românească în Bucovina*, în „Viața Românească”, vol.XXX, an VIII, 1913
ONCIUL, Dimitrie, *Din trecutul Bucovinei*, București, 1915
Idem, *Din istoria Bucovinei*, Chișinău, Editura Universitas, 1992

ONCIULESCU, Dimitrie, *O încercare de catolicizarea Bucovinei(cu anexe documentare)*, Cernăuți, „Glasul Bucovinei”, 1939

PAPUC, Liviu, *I.E.Torouțiu-50 de ani de la moarte*, în „Convorbiri literare”,CXXXVI,12, 2003

Idem, *Din nou despre Torouțiu*,în „Convorbiri literare”,CXXXVII,1,2004

Idem, *Ion Grămadă-Elvira Morariu-I.E.Torouțiu*, în „Convorbiri literare”, CXXXVII, 2,2004

Idem, *De-ale familiei Torouțiu*, în „Convorbiri literare”, CXXXVII,3,2004

PERPESSICIUS, *Documente literare*,în „Făt Frumos”, VI,6,1931

PETRESCU, Camil, *Un cărturar*,în „România literară”,64,1933

PINTESCU, Florin, *Viața politică românească în Bucovina: loialism, autonomism sau iredentism?* în „Codrul Cosminului”, II, 1996, nr.2(12), p.260-274

Idem, *Concepții politice la Iancu Flondor și Ion Nistor*, în „Codrul Cosminului”, (serie nouă), I, 1995, nr.1(11), p.252-258

PLATON, Maria, *Vasile Alecsandri și Bucovina: o lecție de patriotism și iubire*, în „Analele Bucovinei”, I, 1994, nr.1, p.67-76

PREAJBĂ, Scarlat, *I.E.Torouțiu și Gheorghe Cardaș: Studii și documente literare vol.I*, în „Făt Frumos”,VII,1-2, 1932

PRELUCĂ, OLTEA, *Constantin Morariu*, în „Revista română”, An XI, nr.1 (39), martie, 2005, <http://astra.iasi.roedu.net/texte/nr39ConstantinMorariu.html>

Idem, *Viața ca o jertfă (I)*, în „Revista română”, An XV, nr.1 (55), martie, 2009, p.24-25

Idem, *Viața ca o jertfă (II)*, în „Revista română”, An XV, nr.2 (56), iunieie, 2009, p.20-22

Idem, *Ilie Torouțiu – un român din Bucovina*, în „Observatorul”, revistă on line a românilor din Canada, Toronto, 23.02.2007, http://www.observatorul.com/articles_main.asp?action=articleviewdetail&ID=5007

Idem, *Un spirit european în cultura română: Ilie E. Torouțiu*, în „Transilvania”, nr.5, 2010, p.79-83

Idem, *Ilie E. Torouțiu – istoric și sociolog al Bucovinei*, în *Slujind-o pe Clio. In honorem Dumitru Vitcu*, Editura Junimea, Iași, 2010, p.623-645

Idem, *Ilie E. Torouțiu – model de civism format într-o școală model*, în *Simpozionul Internațional „Comunicare fără frontiere,”* Suceava, 2010, p. 229-240

Idem, *Ilie E. Torouțiu între uniforma împăratului și straiul pribeagului*, în „Cetatea de Scaun, revista profesorilor de istorie din județul Suceava, An 15, nr.15, 2018, p.10-21

Idem, *Side notes from a manuscript; moments from the life of Ilie E.Torouțiu*, în „Anadiss”, 28 (II)/ 2019

Idem, *Profesorul Ilie E. Torouțiu*, în *Simpozionul Internațional „Universul Științelor”*, DVD cu ISBN 978-606-576-733-1, Editura PIM, Iași, 2019

Idem, „Convorbiri literare” sub direcțiunea lui Ilie I. Torouțiu (1939-1944), în „Convorbiri literare”, CLIII, nr.5 (293), mai 2020, p. 129-131

POPESCU, Ion, Ungureanu, Constantin, *Românii din Ucraina între trecut și viitor I : românii din regiunea Cernăuți (studiu etnofemografic și sociolingvistic)*, Oradea, Editura Primus, 2010

POPESCU-SIRETEANU, Ion, *Bucovina: oameni și cărți*, Timișoara, Editura Augusta, Editura Artpres, 2005;

POPOVICI, Eusebiu, *Din istoricul Liceului „Ștefan cel Mare” din Suceava*, Suceava, Editura Societății Școala Română, 1933

PORUMBESCU, Iračlie, *Ceva despre trecutul și prezentul Bucovinei*, Cernăuți, 1889

PRECOP, Vasile, *Bucovina în <<Amintiri din închisoare>> de Valeriu Braniște*, în „Analele Bucovinei”, V, 1998, nr.1, p.67-79

PRELITSCH, H, *Homo Bucovinensis*, în „Brucke zum Westen”, II, 1954, nr.4-5, p.12-14

PROCOPOVICI, Ale, *Luptele naționale din celălalt veac: Bucovina care a fost și care va să fie*, extras din „Transilvania”, anul 73, nr.12, Sibiu, 1943

Idem, *25 de ani de la Unirea Bucovinei*, extras din „Transilvania”, anul 74, nr.11-12, Sibiu, 1943

Idem, *În contra Utracvismului*. Discurs rostit în adunarea profesorilor români din Bucovina întruniți la Cernăuți în ziua de 16 februarie(st.n.) 1913, Cernăuți, 1913

Idem, *Bucovina noastră*, extras din „Transilvania”, anul 72, nr.5-6, Sibiu, 1941

Idem, *I.G.Sbiera*, Discurs rostit la serbarea organizată de Societatea pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina, în ziua de 1 noiembrie 1936, Cernăuți, 1936

PURICI, Ștefan, *Problema autonomiei Bucovinei între anii 1775-1861*, în „Analele științifice de Istorie”, Suceava, Fundația Culturală a Bucovinei, 1996, nr.2(12), p.230-259

Idem, *Statutul limbii române în Bucovina între 1775-1861*, în „Glasul Bucovinei”, 1994, nr.4, p.3-9

Idem, *Mișcarea națională românească în Bucovina între anii 1775-1861*, Suceava, Liga Tineretului Român din Bucovina, Editura „Hurmuzachi”, 1998

Idem, *Istoriografia Bucovinei. Continuitate versus schimbare*, în „Analele Bucovinei”, XIX, 2/2012, p.497-504

Idem, *Considerații privind administrația austriacă în Bucovina în perioada prepașoptistă*, în “Analele Bucovinei”, XI, 2, 2004, p.377-391

Idem, *Partidele politice ale minorităților etnice din Bucovina interbelică*, în „Analele Bucovinei”, XVII, 1, 2010, p.127-132

Idem, *Premisele reformei agrare din Bucovina(1918-1921)*, în „Analele Bucovinei”, XII, 2, 2005, p.467-481

Idem, *De la supuși la cetățeni. Românii din Bucovina(1775-1914)*, în „Analele Bucovinei”, XIII, 1, 2006, p.155-166

RELI, Simion, *Din Bucovina vremurilor grele. Schițe istorice*, Cernăuți, Editura Marca Țării, 1926

REUȚ, Romul, *Lupta pentru rutenizare prin școale și dreptul limbii românești în justiția Bucovinei*, în „Românismul. Revistă pentru apărare națională”, I, 1914, nr.7-8, p.320-327

****Românii din Bucovina. Privire istorică asupra dezvoltării lor pe terenul cultural și economic de la încorporarea Bucovinei la monarhia austro-ungară, 1775-1906*, Cernăuți, Societatea Tipografică Bucovineană, 1906

ROTICĂ, Gavril, *Bucovina care s-a dus...Articole despre oameni, locuri, fapte*, f.l., Editura Alcalay & Co, f.a.

RUSU, Octav, Profesorul I.E.Torouțiu, în „Gazeta Bucovinenilor”, IV, 54, 1937;

RUSȘINDILAR, Petru, *Hurmuzachi în viața culturală și politică a Bucovinei*, Iași, Editura „Glasul Bucovinei”, 1995

Idem, *George Tofan- tribun al românismului în Bucovina*, Suceava, Editura „Hurmuzachi”, 1998;

SĂNDULESCU, Alexandru, *Centenar I.E.Torouțiu*, în „România literară”, XX, 26, 1988

SBIERA, Ion G., *Ceva despre tricolorul românesc*, Cernăuți, 1899

Idem, *Aron Pumnul. Voci asupra vieții și însemnătății lui dinpreună cu documentele referitoare la înființarea catedrei de literatură română de la Gimnaziul superior din Cernăuți, precum și scrierile lui fragmentare*, Cernăuți, 1899

SCHARR, Kurt, *Die Landschaft Bukowina: Das Werden einer Region an der Peripherie 1774–1918*, Editura Böhlau, Viena-Köln-Weimar 2010

SCHAARY, David, *Die Juden in der Bukowina*, în „Kaindl-Archiv”, 1995, nr.23

SCHIPOR, Vasile I, *Calendare și almanahuri românești din Bucovina(1811-1918). Contribuția lor la propășirea cultural-națională a românilor bucovineni*, Iași, Editura Universității „Al. I.Cuza”, 2016

SIMIONESCU, Ion, *Bucovina*, București, 1939

SION, George, *Notițe despre Bucovina*, București, 1882

Idem, *Suvenire contimporane, cu o prefață, indice de localități...de Petru V.Haureș*, București, Editura Minerva, 1915

SOCACIU, Pantelimon, *Arboroasa. File din cronica vieții studentești cernăuțene*, ed. îngrijită, studiu introductiv, note și comentarii de Marian Olaru, Rădăuți, Editura Septentrion, 2009;

STEICIUC, Brândușa, *I.E.Torouțiu și „Convorbiri literare”*, în „Buletin de informare și documentare metodico-științifică”, Studii și articole, vol.II, Suceava, 1988

Idem, *Societatea scriitorilor români și Bucovina în preajma Marii Uniri*, în “Suceava-Anuarul Muzeului Bucovinei”, XVII-XVIII-XIX, 1990-1991-1992, p.351-357

STREINUL, Mircea, *Două valori arborosene:G.Rotică și I.E.Torouțiu*, în „Gazeta Bucovinenilor”, IV, 63, 1937

ȘERBAN, M, *Din istoria învățământului românesc din Bucovina. Crearea școlii de lemnărit din Câmpulung Moldovenesc, acum o sută de ani*, în "Codrul Cosminului", II, 1996, nr.2(12), p.465-470

ȘTEFANELLI, T.V., *Câteva date statistice și istorice*, în „Convorbiri Literare”, XXIII, nr.4/1889

Idem, *Bucovina*, în „Românismul. Revistă pentru apărare națională”, I, 1914, nr.7-8, p.291-302

ȘTEFĂNESCU, Ștefan I, *I.I.Nistor și opera lui istorică*, în „Analele Bucovinei”, I, 1994, nr.1, p.29-37

TCACIUC-ALBU, Nicolae, *Câteva cuvinte despre românii rutenizați din nordul Bucovinei*, Cernăuți, 1926

Idem, *Evacuarea Basarabiei și Bucovinei de Nord*, Craiova, 1940

TELIMAN, Mihail, *Foiletoane*, cu portretul autorului și o prefață de George Tofan, Rădăuți, „Septentrion”(Foaia Societății pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina), 1999

TOFAN, George, *Școala primară în Bucovina*, Vălenii de Munte, 1909

Idem, *Din neajunsurile Bucovinei*, Cernăuți, 1924

Idem, <<Inteligența>> *bucovineană*, „Calendarul Ligei Culturale pe anul 1911”

TOFAN, Orest, *Societățile academice din Bucovina(1875-1938). Scurtă privire istorică*, în „Suceava-Anuarul Muzeului Bucovinei”, XVII-XVIII-XIX, 1990-1991-1992, p.314-327

TOROUȚIU, Ilie E., *A fost odată...Povești și cântece populare culese de...*, Cluj, 1911

Idem, *Apologia lui Socrate*, Cluj, 1911

Idem, *Românii și clasa intelectuală din Bucovina*, Cernăuți, 1911

Idem, *Chipuri*, Cluj, 1912

Idem, *Românii și clasa de mijloc din Bucovina*, Cernăuți, 1912

Idem, *Oameni și cărți*, Solca, 1913

Idem, *Mihail Sadoveanu-studiu literar de M. Friedwagner*, Cluj, 1913

Idem, *Străbuna, tragedie în 5 acte și în versuri de Fr. Grillparzer*, Solca, 1914

Idem, *Frunză verde. Cântece populare culese de...*, Solca, 1914

Idem, *Poporația și clasele sociale din Bucovina*, București, 1916

Idem, *Un iscusit traducător al poeziei române în limba evreească*, Cernăuți, 1920

Idem, *Carmen Sylva în literatura românească*, Cernăuți, 1924

Idem, *Immanuel Kant în filosofia și literatura română*, București, 1925

Idem, *Modernismul. Symbolism-Impresionism-Expresionism*, București, 1926

Idem, *Heinrich Heine și heinismul în literatura românească*, București, 1930

Idem, *Hermann Sudermann în literatura românească*, București, 1930

TOROUȚIU, I.E., Cardaș, Gh., *Studii și Documente Literare*, vol.I, București, 1931

TOROUȚIU, I.E., *Naționalismul lui Eminescu*, „România literară”, 13, 1932

Idem, *Studii și Documente Literare*, vol.II-XIII, București, 1933-1946

Idem, *Eminescu și conferențiarul dela Berlin*, București, 1933

Idem, *Pagini de istorie și critică literară*, București, 1936

Idem, *Exegeza eminesciană*, ed. N.Georgescu, Editura Floare Albastră, București, 2002

TREBICI, Vladimir, *Bucovina. Istorie și demografie*, Rădăuți, „Septentrion”(Foaia Societății pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina), I, 1990, nr.1, p.8, nr.2-3, p.11-12, II, 1991, nr.4-5

Idem, *Bucovina. Istorie și demografie(1775-1993)*, în „Buletinul de Studii Transilvane”, 1994, iunie, supliment

Idem, *Bucovina. Populația și procesele demografice(1775-1993)*, în „Buletinul de Studii Transilvane”, 1994, iunie, supliment

Idem, *Demografie. Excerpta et selecta. Academicianul la vârsta de 80 de ani*, București, Editura Enciclopedică, 1996

Idem, *Generația Marii Uniri 1918: Bucovina*, în „Suceava- Anuarul Muzeului Bucovinei”, XXI, 1994, p.225-260

Idem, *Relațiile dintre societățile studențești române și germane de la Universitatea din Cernăuți ca model de înțelegere interetnică(1875-1938)* în „Analele Bucovinei”, IV, 1997, nr.2, p.281-286

TUDOR, Gallia, *Părerii asupra studiului H.Heine și heinismul în literatura română al lui I.E.Torouțiu*, în „Făt Frumos”, VI,6,1931

TURCZYNSKI, Emanuel, *Geschichte der Bukowina in der Neuzeit zur Sozial und Kultur geschichte einer mitteleuropäische geprachten Landschaft*, Wiesbaden, Harrassowitz Verlag, 1993

Idem, *Kontinuität und Wandel: Die Universität Czernowitz, ihre Professoren und Studenten in der Zwischenkriegszeit*, Stourzh G., p.135-154

Idem, *Die politische Kultur der Bukowina; harmonie ethnischer Kleingruppen*, Prof. Dr. Herbert Mayer zum 80, Geburtstag, „Kaindl-Archiv”, Heft 2, 1979,p.8-17

ȚOPA, Dimitrie, *Românismul în regiunea dintre Prut și Nistru din fosta Bucovină*, București, Editura Casei Școalelor, 1928

ȚOPA, Filip, *Revenirea la patria mamă. Bucovina în statul național unitar*, în “Glasul Bucovinei”. XX, 2013, Nr.1-4(77-80), p. 305-334

ȚUGUI, Haralambie, *Linii pentru un portret*, „Convorbiri literare”,XCIII,3, 1987

ȚUGUI, Pavel, *Profesorul bucovinean Constantin Loghin*, în „Glasul Bucovinei”, V, 1998, nr.3(19), p.96-100

UNGUREANU, Maria Luiza, *Personalitatea lui I.E.Torouțiu oglindită în corespondența cu Artur Gorovei*, în „Buletin de informare și documentare metodico-științifică”, Studii și articole,vol.II, Suceava,1988

UNGUREANU, Constantin, *Bucovina în perioada stăpânirii austriece 1774-1918. Aspecte etno-demografice și confesionale*. Chișinău, Editura Civitas, 2003;

Idem, *Sistemul de învățământ din Bucovina în perioada stăpânirii austriece(1774-1918)*, Chișinău, Academia de Știința a Moldovei, Inst.de Istorie, (F.E.-P. „Tipografia Centrală”), 2015;

Idem, *Școlile secundare din Bucovina(1808-1918)*, Chișinău, Academia de Știința a Moldovei, Inst.de Istorie, (F.E.-P. „Tipografia Centrală”), 2016;

VATAMANIUC, Dimitrie, *I.E.Torouțiu, exeget al edițiilor poeziilor eminesciene*, „Bucovina literară”, XIII,1,2003;

Idem, *Voluntari bucovineni în războiul pentru întregirea țării*, în „Analele Bucovinei”, I, 1994, nr.1, p.23-27

Idem, *Bucovina în viziunea a trei instituții de cercetare*, în „Analele Bucovinei”, I, 1994, nr.2, p.239-242

Idem, *Eminescu și Bucovina*, în „Glasul Bucovinei”, 1994, nr.2, p.44-49

Idem, *Societatea Junimea din cernăuți în lumina documentelor*, în „Analele Bucovinei”, V, 1998, nr.1, p.81-93

Idem, *Bucovina în publicistica lui Eminescu în România în istoria universală*,vol.IV(t.9), Buzatu, Gh., Cheptea, S., Saizu, I., eds, *Eminescu: sens, timp și devenire istorică*, Iași, Editura Universității Al.I.Cuza, 1988, p.831-851

VICOL, Constantin, *Doi bucovineni*, în „Gazeta Bucovinenilor”,II,33,1936

VITENCU, Dragoș, *Când dai nas lui Ivan...(Mic tratat despre ucrainomanie)*, Cernăuți, 1934

VOROBCHEVICI, Octav, *La noi în Bucovina*, București, 1937

VORONCA, Zaharia, *Rutenizarea Bucovinei*(răspuns la Condițiunile existenței românilor, de dr. Aurel Onciul), Cernăuți, 1904

VUIA, Ovidiu, *Profesorul Ion I.Nistor și epoca sa până la Marea Unire din 1918*, Bruxelles, Editura Nistru, 1978

ZUB, Alexandru, *Ioan Sbiera și Academia Română*, în „Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie <<A.D.Xenopol>>”, XIII, 1976, p.119-132

VIII. e-BIBLIOGRAFIE

1. www.biblicad.ro
2. http://atlas.usv.ro/www/codru_net/
3. <http://magazinistoric.ro>
4. www.revistanoinu.com
5. <http://www.revistamemoria.ro>
6. <https://arhivaromaneasca.wordpress.com>

7. <https://unimedia.info>
8. www.historia.ro